

Özet Ulusal Program

GİRİŞ

Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin özünde, barışçı bir dış politika ile laiklik, hukukun üstünlüğü, çoğulcu ve katılımcı demokrasi, insan hak ve özgürlükleri bulunur.

Uluslararası ilişkilerde, barış, refah, güvenlik ve istikrar artırıcı ve pekiştirici katkılar yapan deneyimli bir ülke olan Türkiye, barışçı dış politikası çerçevesinde, komşularıyla ilişkilerinin geliştirilmesine özen gösterecek, bu bağlamda Yunanistan'la sorunlarına diyalog yoluyla çözümler getirilmesi için girişim ve çabalarını sürdürecektir. Kıbrıs konusunda da tarafların egemen eşitliğine ve ada gerçeklerine dayalı karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm kapsamında, yeni bir ortaklık kurulması için BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çerçevesindeki çabalarına destek vermeye devam edecektir. Bir AB üyesi olarak demokratik ve lâik Türkiye modeli, Avrasya'nın çağdaşlaşma yolunun genişletilmesinde etkili olacaktır.

Türk Hükümeti, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini, Cumhuriyetimizin kurucu felsefesini ve Atatürk'ün geleceğe bakışını doğrulayan kilit bir aşama ve Türkiye Cumhuriyeti için yeni bir basamak olarak değerlendirmektedir.

Avrupa Birliği'ne üyelik, bu husustaki kriterlerin karşılanması suretiyle ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasamızda ifade bulan temel özellikleri çerçevesinde gerçekleşecektir.

Türkiye, başta insan hakları ve demokrasi alanlarında olmak üzere, Avrupa Birliği müktesebatı niteliğindeki evrensel normlar ile Avrupa Birliği ülkelerinin uygulamalarına daha fazla uyum sağlamak amacıyla, gerekli tüm uluslararası sözleşmelere taraf olacak ve bunların etkin şekilde uygulanmasını sağlayacak tedbirleri alacaktır.

Türkiye, somut ve özgün katkılarıyla Avrupa'nın evriminde önemli bir rol oynayacaktır.

SİYASİ KRİTERLER

Türk Hükümeti, siyasî, idarî ve yargı reformlarına ilişkin çalışmalarını 2001 yılında hızlandıracak ve önerilerini mümkün olan en kısa zamanda TBMM'ye sunacaktır. Bu bağlamda amaç, özgürlükçü, katılımcı, güvenceli, devlet organları arasında görev ve yetkileri dengeleyen, hukuk devleti ilkesini üstün kılan Anayasa ve yasa hükümlerinin, Türkiye'nin uluslararası taahhütleri ile AB standartları temelinde daha da geliştirilmesidir. Demokrasi ve insan hakları alanlarındaki reform sürecinde, öncelikle Anayasa gözden geçirilecektir. Anayasa değişiklikleri, yasal düzenlemelerin de çerçevesini belirleyecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarında kaydedilecek gelişmeleri sürekli olarak izleyecek, AB müktesebatına uyum çalışmalarını düzenli şekilde değerlendirecek ve bu çalışmaların hızlandırılması için gerekli tüm önlemleri alacaktır.

Bu çerçevede, başta düşünce ve ifade özgürlüğü olmak üzere bireysel insan hak ve özgürlüklerinin daha da geliştirilmesi, dernek kurma ve barışçı toplantı hakkı ile sivil toplumun güçlendirilmesi, yargının işlevselliği ve verimliliğinin artırılması, duruşma öncesi gözaltı ve cezaevlerindeki tutukluluk koşullarının iyileştirilmesi, işkenceyle mücadelede hız verilmesi, insan hakları ihlallerinin caydırılması, ülke içinde bölgesel dengesizliklerin azaltılması, devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin insan hakları alanında eğitilmesi ve benzeri alanlarda, kısa ve orta vadede bir dizi yasal ve idari tedbir alınması öngörülmektedir.

EKONOMİK KRİTERLER

1999 Yılında uygulamaya konulan ekonomik program, Şubat.2001'deki ekonomik kriz nedeni ile revize edilmiştir. Yapısal reformların, yeni programın başarısında olmazsa olmaz bir rol taşıdığı bilinciyle hızlandırılarak gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Yapısal reformlar kapsamında uzun yıllardır açık veren sosyal güvenlik sistemi yeniden düzenlenmiş ve sistemin aktif ve pasifleri arasındaki dengenin sağlanması yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Vergi tabanının genişletilmesi ve kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınabilmesi için vergi reformu gerçekleştirilmiştir.

Mali sektör reformu sonucunda kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, bankacılık sektörünün düzenlenmesi, gözetimi ve denetimi işlevlerinin tek bir otorite altında toplanmasını sağlamıştır. Ancak Şubat 2001 tarihli ekonomik kriz mali sektör reformu kapsamında daha köklü önlemler alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bankalar Kanunu ve TCMB Kanunu değişiklikleri ile ilgili düzenlemelerin öncelikle ele alınması gereklidir. Kamu Bankalarına ilişkin düzenlemeler mali sektör reformu kapsamında öncelikli olarak ele alınacaktır.

Tarımda doğrudan gelir desteği sistemine geçişin ilk adımları atılmış ve pilot bölgelerdeki uygulamalardan olumlu sonuçlar alınmıştır. Mali şeffaflık kapsamında bütçe içi ve dışı fonlardan program çerçevesinde öngörülenler kapatılmıştır.

Özelleştirme reform programının çok önemli bir unsurudur. Türkiye ekonomisinin rekabetçi bir ortamda büyüebilmesi için devletin, özellikle tekeli konumdaki ekonomik faaliyetlerinin hızlı bir biçimde özelleştirilmesi gerekmektedir. Bu yapılırken, devlet tekelinin yerine özel tekellerin oluşmaması için azami özen gösterilmektedir. 1999 yılında yapılan değişiklik ile özelleştirme ilk kez Anayasaya girmiş ve enerji ihalelerindeki darboğazın aşılması için uluslararası tahkim müessesesi düzenlenmiştir.2000 yılı içerisinde aralarında Tüpraş, Petkim, THY, Erdemir, SEKA gibi büyük ölçekteki KİT'lerin de bulunduğu kamu işletmelerinin blok satış ve halka arz gibi çeşitli yöntemlerle özelleştirilmeleri programlanmıştır. Nitekim 2000 yılı içerisinde, Petrol Ofisi'nin yüzde 51'inin blok satışı, TÜPRAŞ'ın halka arz yolu ile yüzde 31.5'unun satılması ve cep telefonu lisans satışı ile beklenenin üzerinde gelir elde edilmesi olumlu gelişmeler olmuştur. Şubat 2001 krizi sonrasında, Türk Hava Yolları ve Türk Telekom'un özelleştirilmesi sürecinin hızlandırılarak sonuçlandırılması yönünde Hükümet iradesi beyan edilmiştir.

AB'nin aday ülkeler için hazırladığı Katılım Öncesi Mali Bildirim Prosedürü kapsamındaki yükümlülüklerimiz de kısa vadede yerine getirilecektir.

ÜYELİK YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ ÜSTLENEBİLME KAPASİTESİ

A. Gümrük Birliği (Ortaklık İlişkileri Çerçevesinde)" Kapsamında Gerçekleştirilen Mevzuat Uyum Çalışmaları

Bu bölümde Türkiye'nin AB ile Ortaklık ilişkileri çerçevesindeki yükümlülükleri incelenerek yerine getirdiği ve getirmediği yükümlülükler sıralanmıştır. Türkiye bu kapsamda AB teknik mevzuatına uyum ve rekabet politikasının belirli hususlarını (devlet yardımları, kamu teşebbüslerine tanınan özel veya inhisari haklar ve TEKEL) kapsayan alanlarda geçmişten kaynaklanan yükümlülüklerini henüz yerine getirebilmiş değildir.

B. Müktesebat Uyumu

1. Malların Serbest Dolaşımı

Malların serbest dolaşımı alanında, Türkiye'nin AB'nin sanayi ürünlerindeki teknik mevzuatına uyumunu tamamlaması gerekmektedir. Bu yükümlülük gümrük birliğinin işleyiş kurallarını belirleyen 1/95 ve buna dayanılarak çıkarılan 2/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararlarından, yani Türkiye'nin AB ile kurmuş bulunduğu ortaklık ilişkisinden kaynaklanmaktadır.

Bu husus, hem iç pazarımıza kaliteli ve uluslararası normlara uygun mal arzını sağlayacak, hem de ihracatımız üzerindeki olumlu etkisi ile rekabet gücümüzü artıracaktır.

Bu kapsamda öncelikle, TBMM'ye sunulmuş bulunan ve Çerçeve Kanun olarak bilinen "Ürünlere İlişkin Teknik Düzenlemelerin Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun" tasarısının bir an önce yasalaşması gerekmektedir. Ancak bundan sonra ilgili kuruluşlar, kendi sorumluluklarında bulunan alanlardaki yasal düzenlemelerini, bu Kanuna istinaden yürürlüğe koyabilecek ve uygulamaya başlanması için gerekli önlemleri alabilecektir.

Uygulama açısından çok önem taşıyan bir unsur da 4 Kasım 1999 tarihinde 4457 sayılı Kanunla resmen tesis edilmiş olan Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) nun faaliyete geçmesinin sağlanmasıdır.

Buna bağlı olarak, mevzuata uygunluğu değerlendirecek ve belgeleyecek olan uygunluk değerlendirme ve belgelendirme kuruluşları ile AB Komisyonuna da bildirilecek olan onaylanmış kuruluşların oluşturulması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Gümrük Birliği ile başlatılmış olan yeni bir piyasa gözetimi sistemi oluşturma çalışmaları devam etmektedir. Bu sistem, AB teknik mevzuatı ile bunun standardizasyon, metroloji, akreditasyon gibi uygulama aşamalarını da içermektedir.

Kamu İhaleleri

Kamu ihaleleri alanında uluslararası normlara uygun olarak şeffaflığın ve tarafsızlığın, rekabetin ve kamuoyu denetiminin en geniş şekilde sağlanması ve AB mevzuatı ile paralelliğin temini amacıyla mevcut 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun yerine hazırlanmakta olan yeni İhale Kanunu Taslağı çalışmalarının, Türkiye'nin çıkarları da gözetilerek ivedilikle sonuçlandırılması önem arz etmektedir.

Ayrıca kamu ihalelerine ilişkin uygulamayı yönlendirecek ve şikayetleri çözüme bağlayacak hukuki veya tercihen idari anlamda bağımsız bir kurum oluşturulması ihtiyacı bulunmaktadır.

2. Kişilerin Serbest Dolaşımı

AB üyesi ülkeler tarafından hassas bir konu olarak değerlendirilen kişilerin serbest dolaşımı alanındaki pek çok hususun tam üyeliğe ve hatta ertesine sarkabileceği düşünülmektedir.

Ancak, üye ülkelerdeki Türk işçileri ile aile bireylerinin istihdam piyasasına giriş koşullarına ve ücret ve çalışma koşullarına ilişkin hükümleri düzenleyen 1/80 ve 3/80 sayılı Türkiye AB Konseyi Kararlarının, bunların çeşitli hükümlerine getirilen Avrupa Topluluğu Adalet Divanı (ATAD) yorumlarını da gözeterek güncelleştirilmesi gerekmektedir. En azından, üye ülkelerde yasal olarak çalışan ve ikamet eden vatandaşlarımızın serbest dolaşım hakkının Türkiye'nin üyeliğini beklemeden gerçekleştirilmesini sağlayacak yeni Ortaklık Konseyi Kararlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Diğer taraftan, AB'nin üzerinde durduğu yasa dışı göç ve toplu göç hareketlerinin önlenmesi amacıyla 5682 sayılı Pasaport Kanununun ilgili maddelerinin değiştirilerek Topluluk müktesebatındaki kararlara uygun bir yapıya oturtulması öngörülmekte ve bu konuda hazırlanan kanun tasarısının bir an önce yasalaşması gerekmektedir.

3. Hizmetlerin Serbest Dolaşımı

Mali hizmetler alanındaki uygulamalar genel olarak AB mevzuatı ile uyumludur. Uyumsuz olan hususların tespiti ve giderilmesi çalışmaları da ilgili kurumlar tarafından sürdürülmektedir.

Mali hizmetler dışındaki hizmetler açısından ise, ulusal tercihler ve kısıtlamalar bulunabilmektedir. Bunların tespiti ve giderilebilmesi için öncelikle uygun bir koordinasyonla çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Bu alandaki çalışmalar

kamu kurum ve kuruluşlarının çokluğu da dikkate alınarak, diğer konularda olduğu gibi Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülecektir.

Türkiye ile AB arasında 3/2000 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca başlatılmış olan “Hizmetler ve Kamu Alımlarının Serbestleştirilmesi” Müzakereleri devam etmekte olup, uyum çalışmalarında bu çerçevedeki gelişmeler de dikkate alınacaktır.

4. Sermayenin Serbest Dolaşımı

“Yabancı Sermayenin Teşviki Kanunu”nu yürürlükten kaldıracak “Yabancı Sermaye Kanun Tasarısı” yasalaştığında izin prosedürü kaldırılıp yerine kayıt sistemi getirilecektir.

“Sermayenin Serbest Dolaşımı” konusunda yabancıların yatırım ve ticari faaliyetleri kapsamında sınırlayıcı hükümler ihtiva eden

- Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun,
- Sivil Havacılık Kanunu,
- Kabotaj Kanunu ve
- Türk Ticaret Kanunu’ndaki yabancı hisse ile ilgili sınırlandırmalar,
- Yabancıların emlak edinmesine ilişkin sınırlamalar,
- Petrol ve madencilik alanında yapılacak yatırımlarda izin gerekliliği,

güvenlik ve mütekabiliyet esasları da dikkate alınarak gözden geçirilecektir.

Özellikle Köy Kanununda yer alan yabancıların emlak edinmesine ilişkin sınırlamaların kaldırılması hizmetlerin serbest dolaşımı açısından da önem taşımaktadır.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ile I-M sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesi uyarınca, yurtdışında aynı ya da nakdi transferlerin üzerindeki sınırlamaların (5 Milyon Doların üzeri izne tabidir) AB normlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

5. Şirketler Hukuku

Şirketler konusundaki Türk mevzuatı genel olarak AB mevzuatı ile uyumlu olmakla beraber, bazı konular açısından Türk mevzuatında kısmi değişikliklere ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaca yönelik olarak Adalet Bakanlığı koordinatörlüğünde çalışan bir Komisyon, ilgili bütün AB Direktiflerini dikkate almak suretiyle yeni bir Türk Ticaret Kanunu Taslağı hazırlamaktadır. Bu taslağın orta vadede yasalaşması önem arz etmektedir.

Sınai mülkiyet hakları alanında önemli ilerlemeler Gümrük Birliği kapsamında kaydedilmiştir. Entegre Devre topografyalarının korunması hakkında Kanun

Tasarısı Taslağı ve Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Tasarısı Taslağı çalışmaları sürdürülmektedir.

Fikri mülkiyet alanında bazı uluslararası anlaşmalara (WIPO – World Intellectual Property Organisation- Telif Hakları ve WIPO İcralar, Fonogram Anlaşmaları) 2001 yılı içerisinde taraf olunması öngörülmektedir.

Fikri ve sınai mülkiyet hakları konusundaki uyuşmazlıklarda ihtisaslaşmayı teminen 12 ihtisas mahkemesinin kurulmasını hedefleyen Projenin sonuçlandırılması ve bu konuda AB'nin finansman sağlaması beklenmektedir.

6. Rekabet ve Devlet Yardımları

Türk Rekabet Hukuku, AB Rekabet Hukuku ile büyük ölçüde paraleldir. AB'nin rekabet kurallarına getirdiği değişiklikler Rekabet Kurumu tarafından izlenmekte ve paralel düzenlemeler oluşturulması çalışmaları başlatılmış bulunmaktadır.

Türkiye'nin Gümrük Birliğinden kaynaklanan yükümlülükleri arasında yer alan v1177 sayılı Tütün ve Tütün Mamulleri Kanun Tasarısının bir an önce AB normları paralelinde yasalaşması gerekmektedir. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisi Kanununda değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı da 11 Ocak 2001 tarihinde TBMM tarafından onaylanmıştır. Ancak söz konusu düzenlemenin bir kez de tam üyelik perspektifi çerçevesinde ele alınmasında yarar olabilecektir.

Devlet yardımları alanında öncelikle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının iştiraki ile bir çalışma grubu oluşturulmalı, devlet yardımları alanındaki dağınıklık giderilmelidir. AB devlet yardımları sisteminin temelini oluşturan bölgesel istatistik sınıflandırması (NUTS) esasına dayalı sistemin benzerinin Türkiye'de bir an önce oluşturulması zaruridir.

Ayrıca, devlet yardımı uygulamalarının AB müktesebatında yer alan kriterlere uygunluğunu değerlendirecek bir Devlet Yardımları İzleme ve Denetleme Kurumunun tesis edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

7. Ortak Tarım Politikası

AB müktesebatının üstlenilmesinde en kapsamlı alan olarak tarım sektörü ortaya çıkmaktadır. Topluluk müktesebatının hacim olarak önemli bir kısmını kapsayan bu alandaki oldukça karışık uygulamaların üstlenilmesi önem arz etmektedir.

Tarım alanında Türkiye-AB ilişkilerinde en öncelikli konu, Türk tarımının Ortak Tarım Politikasına uyumudur. Ancak, Topluluk sistemine uygun yeterli bir altyapı oluşturulmadan, Ortak Tarım Politikasının ülkemizde uygulanması mümkün olamayacaktır. Bu itibarla, uyumun aşamalı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, uyum sürecinin tamamlanması için öncelikle belli başlı altyapı çalışmalarının sonuçlandırılması sağlanmalıdır.

Altyapının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar, ülkemiz tarım sektörünün idari yapısından, üretim, tüketim, fiyat ve pazar politikalarına, verimlilik ve rekabetten, kırsal, bölgesel ve çevresel kalkınma politikalarına kadar geniş bir alanı içermektedir.

Ortak Tarım Politikasına uyum sürecinin önemli unsurlarından birini Çiftçilere Yönelik Doğrudan Gelir Desteği uygulaması oluşturmaktadır. Ülkemizde, Çiftçilere Yönelik Doğrudan Gelir Desteğine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı 1 Mart 2000 tarihinde çıkartılmıştır. Bu çerçevede, Adıyaman, Ankara, Antalya ve Trabzon illerinde pilot proje uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar dikkate alınarak, sistem 2001 yılından itibaren tüm yurt genelinde yaygınlaştırılacaktır.

Çiftçilere Yönelik Doğrudan Gelir Desteği uygulaması, yurt sathında işleyen bir Çiftçi Kayıt ve Arazi Kayıt Sisteminin oluşturulup, geliştirilmesine bağlıdır. Bu itibarla, Arazi Kayıt Sisteminin oluşturulması çerçevesinde, tapu ve kadastro bilgilerinin bilgi sistemine dahil edilmesi ve kullanıcılara bilgisayar ortamında hizmet verilebilmesi amacıyla yeni proje hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu konuda, gerekli teknik ve yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Öte yandan, Çiftçi Kayıt Sistemi ve Tapu Kadastro Sisteminin yanı sıra Coğrafi Bilgi Sistemi, Çiftlik Muhasebe Veri Ağının geliştirilmesi ve tarımsal veri tabanını kullanan Tarım Bilgi Sisteminin kurulmasına yönelik olarak sürdürülen çalışmalar hızlandırılmalıdır.

Hayvan Kimlik Sisteminin teşkili, bulaşıcı hastalıkların denetim altına alınması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu suretle, hayvan hareketleri ve ticareti güvenilir bir şekilde gerçekleşebilmektedir. Ayrıca, düzgün işleyen bir Hayvan Kimlik ve Kayıt Sistemi olmaksızın, Ortak Tarım Politikası çerçevesinde süt ve et ürünleri üreticisi çiftçilerin Doğrudan Gelir Desteği Sistemine dahil edilmeleri mümkün olamayacaktır. Bu amaçlara yönelik olarak, Hayvan Kimlik Sisteminin yurt sathında oluşturulması ve bu konuda ihtiyaç duyulan idari yapının tamamlanması gerekmektedir.

Hayvan Sağlığı alanında, hayvancılık sektörü için önemli sorun oluşturan hastalıkların mümkün olabildiğince kısa süre içerisinde kontrol altına alınarak bertaraf edilmesi hedefi çerçevesinde, Topluluğun veterinerlik mevzuatına uyum sağlanması ve salgın hayvan hastalıklarıyla mücadeleye ilişkin AB uygulamalarının üstlenilmesi gerekmektedir. İdari yapılanma ile ilgili olarak ise, yetki paylaşımını ve koordinasyon karmaşasını ortadan kaldıracak şekilde merkezin taşra teşkilatı ile doğrudan irtibatı sağlanmalıdır. Öte yandan, canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin gümrüklerden çekilmesi konusunda sınır kontrol noktalarında denetimi etkin hale getirmek amacıyla Topluluk standartlarına uygun Karantina Laboratuvarlarının oluşturulmasına yönelik düzenlemelerin gerçekleştirilmesi de gerekmektedir.

Türk mevzuatının bitki sağlığı ile ilgili bölümleri önemli ölçüde Topluluk mevzuatı ile uyumludur. Bu konuda yapılması gereken çalışmalar esas itibarıyla tespit edilmiş olup, bunların mevzuata dahil edilmesi gerekmektedir. Bitki sağlığı alanında, AB ve Türkiye arasındaki farklılığın mevzuattan çok uygulamadan kaynaklandığı dikkati çekmektedir. Bu itibarla, uygulamaya yönelik gerekli tedbirlerin alınması da gerekmektedir. Ayrıca, bitki sağlığı ile iştigal eden kurum ve kuruluşların başta laboratuvar olmak üzere alt yapıları geliştirilmelidir.

Gıda işleme kuruluşlarında, AB hijyen ve kamu sağlığı standartlarına uyum için çalışmalar yürütülmektedir. Özellikle, süt ve et tesislerinin AB standartları düzeyine getirilmesine yönelik düzenlemeler sonuçlandırılmalıdır.

Üreticilerin katılımını ve sorumluluğunu esas alan Kırsal Kalkınma Projeleri çerçevesinde ise Güneydoğu Anadolu Projesi ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde yürütülen çalışmalar genişletilerek sürdürülmeli ve AB uygulamalarına paralel Kırsal Kalkınma önlemlerini içeren yeni stratejiler tespit edilmelidir.

Tarım kesiminde var olan yetki dağınıklığının giderilmesi ve hizmetlerin tek elde toplanması amacıyla Tarım Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısının yasalaşması gerekmektedir.

Türkiye’de çiftçilerimizin kooperatifler şeklinde teşkilatlanmasını sağlayabilecek hukuki altyapı mevcuttur. Ancak, AB normlarına uygun Tarımsal Üretici Birlikleri Mevzuatı henüz bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Başbakanlığa sevk edilmiş bulunan, üretici birliklerinin AB normlarına uygun bir şekilde teşkilatlanmasına imkan tanıyacak olan Tarımsal Üretici Birlikleri Kanun Tasarısının yasalaşması sağlanmalıdır. Söz konusu yasa tasarısı üretimden pazarlamaya kadar uzanan aşamalarda örgütlü çiftçi kesiminin desteklenmesini ve bu yönde teşvik önlemlerinin uygulamaya geçirilmesini öncelikli olarak hedeflemektedir.

Tarım kesiminde var olan yetki dağınıklığının giderilmesinin yanı sıra tarımsal destekleme politikalarının yeniden yapılandırılması ve tarımsal veri tabanı çalışmalarının yürütülmesi amacıyla kurulan ve sektörde görev alan kurumların üst düzey temsilcilerinden oluşan Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kuruluna, özel sektör kuruluşları ile çiftçi örgütleri temsilcilerinin dahil edilmesi suretiyle etkinlik kazandırılması da öngörülmektedir.

8. Ortak Balıkçılık Politikası

Kısa vadede denetleme ve kontrol önlemleri yoluyla balıkçılık piyasasının yapısal gelişmesini izleyecek idari yapının kurulması ve balıkçılık filosu kayıtlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

9. Ortak Taşımacılık Politikası

Türkiye’nin, 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ve Avrupa Birliği Komisyonunun 4 Mart 1998 tarihinde yayımladığı “Türkiye için Avrupa Stratejisi”ndeki hedeflerle de uyumlu olarak Ulaşım Koridorlarının temel planlama platformu olan Trans-Avrupa Ulaştırma Ağı (TINA:Trans-European Transport Network) na katılımı öngörülmektedir.

Ulaştırma alanındaki AB müktesebatına uyum alanında ise, kara ve demiryolu taşımacılığındaki mevzuat uyumunun hızlandırılması, hazırlanmış çerçeve kanunların onaylanarak, uygulamaya yönelik yönetmeliklerin de en kısa sürede tamamlanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, demiryollarının

yeniden yapılandırılması ve denizyolu taşımacılığındaki güvenlik gereklerine uyumun artırılması beklenmektedir.

Bu çerçevede:

- TBMM’de bulunan Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısının yasalaşması, Karayoluyla Uluslararası Eşya ve Yolcu Taşımaları Hakkındaki Yönetmeliğin değiştirilmesi ve Ulusal Mal Taşımacılığı konusunda hazırlanmış olan Yönetmeliğin yasalaşması önem arz etmektedir.
- Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 3348 sayılı Kanunda ve Kamu İktisadi Teşekkülleri Hakkında 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede ve TCDD Ana Statüsü’nde değişiklik yapılarak, Demiryolları için yeni bir kurumsal yapı oluşturulacaktır.

Deniz Güvenliği ile ilgili Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) konvansiyonlarının onaylanması gerekmektedir. Ayrıca Bayrak Devleti, Liman Devleti uygulamalarının etkinliğinin arttırılması için mevcut idari, hukuki ve teknik altyapı yeniden ele alınacak ve gerekli eğitim, malzeme, maddi kaynak temini ve teknoloji transferi suretiyle yeni bir yapılanmaya gidilecektir.

10. Vergilendirme

Vergilendirme konusunda Katma Değer Vergisi başta olmak üzere AB mevzuatı ile büyük ölçüde uyum vardır. Farklılıklar müzakere sürecinde giderilecektir.

Ancak, bu alanda en kısa sürede yapılması gereken, daha önce TBMM’ye sunulmuş olan ve kadük olan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Kanununun bir an önce yasalaşmasıdır.

11. Ekonomik ve Parasal Birlik

AB Merkez Bankaları Sistemine uyumu sağlamak için, T.C. Merkez Bankası Kanununun, Bankanın görevleri, bağımsızlığı, kamu kurumları ile olan ilişkileri gibi bölümlerinde değişiklik yapılması gerekmektedir. Hazırlanacak yeni Kanunla;

- TCMB’nin temel amacının fiyat istikrarını sağlamak olduğu ve bunun için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını kendisinin belirleyeceği,
- TCMB’nin kurumsal bağımsızlığı ile ilgili olarak hiçbir makam ve merciin Bankanın kararlarını etkileyici telkinde bulunamayacağı ve talimat veremeyeceği,
- Banka sermayesi içinde Hazinesin yüzde51’lik payının sınırlanması,
- Bankanın kamu kurum ve kuruluşlarına sağladığı kredi olanağının kaldırılması,

- Bankanın, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bir Para Politikası Kurulu oluşturması,
- Bankanın, ödeme sistemleri kurmak ve bunların kesintisiz şekilde işlemlerini sağlayacak düzenlemeleri yapmak ile görevli ve yetkili olduğu,
- Bankanın gerçek ve tüzel kişilerden gerektiğinde istatistiki veri toplama yetkisi olduğu,
- Başkan Yardımcılarının çalışma süresinin, Başkanın çalışma süresine paralel hale getirilmesi gibi hususların düzenlenmesi gerekmektedir.

Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'ne dahil olduğunda, AB ile ortak bir para birimi kullanılabilmesine hazırlık için ortak bir para politikası ve TL ve Euro arasında sabit değişim oranları uygulanması amacıyla, Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatı gözden geçirilecektir.

12. İstatistik

“İstatistik” konusunda mevzuat uyumu özel önem ve aciliyet arz etmektedir. Bu bakımdan, verilerin toplanması, metodoloji gibi konularda tam uyum çalışmalarına, gerekli kurumsal düzenlemelere, kurumlar arası koordinasyona ve ayrıca, AB İstatistik Ofisi EUROSTAT ile işbirliğine yönelik gerekli düzenlemelere öncelik verilmelidir.

Türk mevzuatında münhasıran istatistiklerin oluşturulmasına ilişkin hüküm yoktur. AB'ye uyum kapsamında, veri derlenmesine ilişkin metodolojilerin yasalaşması gerekmektedir. Metodolojilerin yasalaşması için, DİE'nin yanısıra, istatistikleri üretmek ve açıklamakla yükümlü tüm kuruluşların kanunlarında standartları, ilke ve metodolojiyi kapsayan hukuki düzenlemelerin yapılması gerekir.

13. Sosyal Politikalar ve İstihdam

- Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun çıkarılması gerekmektedir.
- İş Güvencesine İlişkin Yasal Düzenlemeler gerçekleştirilecektir.
- Çocuk işçiliğinin önlenmesine ilişkin çalışmaların güçlendirilmesi çerçevesinde;
- 1475 sayılı İş Kanununda değişiklik yapılarak 15 yaşın altındaki çocukların çalıştırılmasının kesinlikle yasaklanması,
- 15-18 yaş grubundaki çocukların çalışabilecekleri hafif işleri ve bu işlerin bulunduğu sektörlerin belirlenmesine yönelik hazırlık çalışmalarının tamamlanması,
- 2000'de başlatılan ILO/IPEC (International Programme on the Elimination of Child Labour) projesinin sürdürülmesi öngörülmektedir.

- 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılması gerekmektedir.
- Ekonomik ve Sosyal Konseyin teşkilat ve görevlerine ilişkin kanun tasarısının yasalaşması önemli görülmektedir.
- Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun tasarısının yasalaşması önem arz etmektedir.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu oluşturulacaktır.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Meclisi kurulacaktır.
- Meslek Standartları Kurumunun oluşturulması gerekmektedir.

Cinsi ayrımcılığın giderilmesine yönelik olarak :

- Ücretli doğum izinleri ile ebeveyn iznine ilişkin yasal düzenlemenin tamamlanması;
- "Aile reisi" kavramının kaldırılmasına ilişkin yasal düzenlemenin tamamlanması;
- Sosyal güvenlik açısından gerekli eşitlikçi düzenlemelerin yapılması;
- Cinsiyetçi uygulamalarda ispat yükünün işverene bırakılmasına ilişkin yasal düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

14. Enerji

"Elektrik Piyasası Düzenleyici Kurumu" nun tesisi gerekmektedir.

Ulusal petrol ve doğal gaz piyasalarının, 1954 yılında yürürlüğe girmiş olan Petrol Kanununda yapılacak değişikliklerle yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu arada Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün "Petrol Piyasası Düzenleyici Kurumu" olarak yeniden yapılandırılması söz konusudur.

15. Sanayi Politikaları

Çok sayıda ve karmaşık olan "Devlet Yardımları Mevzuatı"nın sade, anlaşılır ve uyumlu hale getirilmesi gerekecektir. Buna bağlı olarak yatırım teşvik sisteminin basitleştirilmesi ve daha etkin hale getirilmesi için mevcut mevzuatta gerekli değişiklikler en kısa sürede yapılacaktır.

Sanayide rekabet gücünün artırılması ve ürünlerimizin AB pazarında serbest dolaşımını sağlamak üzere, 4 Kasım 1999 tarihinde 4457 sayılı Kanunla resmen tesis edilmiş olan Türk Akreditasyon Kurumu kısa zamanda çalışır hale getirilecek ve ulusal kalite altyapısı tamamlanacaktır.

Sanayinin yapısal sorunları ile ilgili olarak;

- İşletmelerin rekabet ortamına uyumları,
- İç pazara erişimlerinin kolaylaştırılması ve AB teknik mevzuatına uyum ve işletme düzeyinde kalite yükseltme politikası uygulayabilmeleri ,
- AB çevre mevzuatına uyumun kolaylaştırılması için destek sağlanması

gerekmektedir.

İşletmeleri destekleyici altyapıyı geliştirmek kapsamında;

- Teknolojik altyapının geliştirilmesi,
- Sanayi sektörlerine metrolojik ve teknolojik destek sağlanması,
- Teknoloji transferi ajansları oluşturulması,
- Teknik altyapının güçlendirilmesi,
- Belgelendirme kuruluşları ve iş geliştirme merkezleri kurulması,
- Sanayi geliştirme ajanslarına destek verilmesi,
- sanayi bölgelerinin oluşturulması,
- KOBİ'lerin teknik mevzuata uyumunun desteklenmesi (eğitim-tanıtım) ve çalışmalarına Yeni Yaklaşım direktiflerine uyum ve CE işaretinin kullanımı konularında öncelikli olarak başlanması,

ele alınacaktır.

KOBİ'lere yönelik çeşitli ihtiyaçları da kategorik olarak içeren , "Türkiye için Avrupa Stratejisi" kapsamında çalışılmış olan "Sanayi Stratejisi" paralelinde uygulamalar hayata geçirilecektir.

16. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

Türkiye'de faaliyet gösteren KOBİ'lerin AB iç pazar koşullarına uyumu sağlanarak ülke gerçeklerine uygun şekilde gelişmesi temin edilecektir.

AB'nin "Dördüncü İşletmeler ve Girişimcilik için Çok Yıllı Programına (2001-2005)", Türkiye'nin tam katılımının sağlanmasına çalışılacaktır. Programa,Türkiye'nin katılımıyla, gerekli mevzuat uyumunun yapılması ve uygulanması sağlanmış olacak ve Avrupa Birliği düzeyinde ulaşılması öngörülen hedeflerin ülkemizde de gerçekleştirilmesi mümkün olabilecektir. Çok Yıllı Program, aday ülke KOBİ'leri ve bu meyanda Türkiye'de faaliyet gösteren KOBİ'lerin AB çalışmalarına katılmalarını sağlayarak AB pazarında rekabet güçlerini artırmada yardımcı olacaktır.

Ana ve yan sanayide karşılıklı fayda ve güven unsurunu tesis eden, aralarındaki ilişkilerin uzun dönemli ve iş birliğine dayalı olmasını sağlayan, ana ve yan

sanayiini bir bütün olarak daha rekabetçi kılmayı amaçlayan mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

17. Bilim ve Araştırma

31 Aralık 2001 tarihine kadar, AB'nin Araştırma ve Teknolojik Gelişme Alanında 1999-2002 yıllarını kapsayan Beşinci Çerçeve Programına (Fifth Framework Programme)(1998-2002) olabildiğince çok sayıda proje ile katılımın yolları aranacak AB ile alt düzeyde görüşmeler artırılacaktır.

Bundan sonraki çerçeve programlara "ortak" üye olarak katılabilmek için de bir ortaklık anlaşmasının yapılması yoluna gidilecek ve ilk olarak Türkiye'nin 6. Çerçeve Programına (2002-2006) tam katılımı sağlanacaktır.

18. Eğitim ve Staj

Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatlarına yetki ve sorumluluk devredilmesi amacıyla 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanunu'nda düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nda, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda, 3418 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Fonuna ilişkin Kanunda ve 4306 sayılı Sekiz Yıllık Zorunlu Temel Eğitim Kanunu'nda, eğitim sistemindeki aksayan hususların giderilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir.

Mesleki eğitim belgelerinin karşılıklı olarak tanınmasını temin etmek ve mesleki eğitimde bir standart oluşturulması için işçi, işveren ve devlet kurumlarının yer aldığı, Meslek Standartlarını düzenleyen ve bir Meslek Standartları Kurumu kurulmasını öngören "Ulusal Meslek Standartları Kanunu" tasarısı taslağı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu tarafından hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuştur. Bu tasarının yasalaşması önem arz etmektedir.

AB'nin Gençlik ve Eğitim Programları'ndan sorumlu Ulusal Ajansın Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanuna ilişkin çalışmaların sonuçlandırılıp, uygulamaya konulması gerekmektedir.

Ülkemizin, AB tarafından yürütülen eğitim programlarından SOCRATES programına 2001 Kasım ayından itibaren aktif olarak katılması planlanmaktadır. Bu bağlamda, AB tarafından öğrencilere mezuniyetlerinde verilmesi önerilen Diploma Eki (Diploma Supplement) uygulamasına tüm yükseköğretim kurumlarımızda Haziran 2001 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Zorunlu ilköğretim süresinin AB ülkeleri ortalaması olan 9-12 yıl seviyesine yükseltilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

19. Telekomünikasyon

4502 sayılı kanunla genel olarak 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu, 2813 sayılı Telsiz Kanunu ile 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun muhtelif maddeleri değiştirilmiştir. Uygulamaya ve teknik uygunluğa yönelik diğer AB müktesebatına uyumsuzlukların, Telekomünikasyon Kurumu tarafından çıkarılacak olan yönetmelik ve/veya teknik şartnamelerle kısa sürede uyumlu hale getirileceği düşünülmektedir.

Bilgi güvenliği ve kişisel bilgilerin işlenmesi ve serbest dolaşımı konusunda Türk mevzuatının Avrupa Birliği Müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi, Bilgi güvenliği ve kullanımı konusunda, elektronik ticaretin geliştirilmesi, kişisel ve ulusal güvenlikle ilgili bilgilerin korunması konularına önem verilerek kamu ve özel kesim tarafından üretilen bilgilerin, internet aracılığı ile kamuoyuna açılması ve mevcut kurumlarla eşgüdüm içerisinde çalışacak uygun kurumsal yapılanma modeli için gerekli hukuki altyapı hazırlanacaktır.

20. Kültür ve Görsel İşitsel Politika

3984 sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun bazı maddelerinin AB'nin "sınır aşan televizyon" ("television without frontiers") direktifine uyum sağlaması gerekmektedir.

21. Bölgesel Politikalar

Katılım öncesi dönemde Türk mevzuatında herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek duyulmamaktadır. Ancak AB'de bölgelerin istatistikî sınıflandırması esasına dayalı sistemin (NUTS) benzeri hazırlanacak ve bu sisteme göre hedef bölgeler belirlenecektir.

Bölgesel amaçlı devlet yardımları uygulamaları AB kriterlerine uyumlu hale getirilecektir. Bu da Türkiye'nin gümrük birliğinden kaynaklanan bir yükümlülüğüdür.

22. Çevre

Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinin etkinliğinin artırılması, AB müktesebatına uyum sağlanması ve gerekli teknik altyapının kurulması hedeflenmektedir. Bunun için ÇED yönetmeliği revizyon çalışmalarının sonuçlandırılması gerekmektedir.

Çevresel bilgiye erişimi gerçekleştirebilmek için, Türkiye'de gerekli yasal, teknik ve idari altyapının oluşturulması amacıyla 2001 yılında bir ulusal plan

hazırlanacaktır. Bu ulusal plan aynı zamanda Türkiye'nin Çevresel bilgiye erişim alanındaki Aarhus Sözleşmesi'ne katılım stratejisini belirleyecek ve Avrupa Çevre Ajansı ile EIONET'e (European Environment Information and Observation Network) entegrasyonunu hızlandıracaktır.

Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (14 Mart 1991), Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (20 Mayıs 1993) ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde (27 Ağustos 1995) AB mevzuatına uyum açısından gereken değişiklikler yapılacaktır.

Taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler kapsamında habitatı korumaya yönelik ulusal mevzuatın hazırlanması için başlatılan idari ve teknik düzenlemelerin, AB'nin Doğal Yaşam Ortamları ve Flora ve Faunanın Korunmasına İlişkin (Habitat) Direktifinde belirtilen hususları da içerecek şekilde kısa sürede tamamlanması öngörülmektedir. Doğanın Korunmasına ilişkin Çerçeve Yasa hazırlanarak, yürürlükteki mevzuattaki AB direktifi ile çelişki oluşturan maddeler çıkarılacak ve uyum sağlanacaktır.

23. Tüketicinin Korunması ve Sağlık

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda, AB ile uyumun daha ileri bir düzeye taşınmasını teminen değişiklik yapılması amacıyla çalışmalar başlatılmış olup, 2001 yılı içerisinde ilgili Kanun Tasarısı Taslağının TBMM'ye sevk edilmiştir.

Diğer taraftan, bu alandaki en önemli AB Direktiflerinden biri olan genel ürün güvenliği direktifinin Türk mevzuatına kazandırılabilmesi için, Malların Serbest Dolaşımı bölümünde sözü edilen Çerçeve Kanununun bir an önce yasalaşması gerekmektedir.

4077 sayılı Kanun uyarınca oluşturulması öngörülen Tüketici Mahkemeleri 1 Şubat 2001 tarihi itibarıyla ilk aşamada İstanbul, Ankara ve İzmir'de kurulmuş ve faaliyete geçirilmiştir.

24. Adalet ve İçişleri

Adalet ve İçişleri alanında 2001 yılında üzerinde çalışılmaya başlanması ve orta vadede gerçekleştirilmesi öngörülen başlıca hedefler şunlardır:

- Adalet ve içişleri alanındaki kamu idaresi reform çalışmaları hızlandırılacaktır.
- Kamu kurum ve kuruluşları arasındaki eşgüdüm artırılacaktır.
- Sınır yönetimi güçlendirilmeye devam edilecek ve Schengen Sözleşmesi'nin tam olarak uygulanması için hazırlık yapılacaktır.
- Vize mevzuatı ve uygulamasının AB müktesebatına uygun hale getirilmesi çalışmalarına başlanacaktır.

- Yasadışı göçün önlenmesine yönelik olarak, göç konusundaki AB müktesebatı ve uygulamaları (kabul, geri kabul, sınır dışı etme) benimsenecektir.
- Yolsuzluk, yasadışı uyuşturucu madde kullanımı ile üretimi ve ticareti, örgütlü suçlar, kara paranın aklanması ile ceza hukuku ve özel hukuk alanlarında adli işbirliği konularındaki AB müktesebatı benimsenecek, bu alanlarda uluslararası işbirliği yoğunlaştırılacaktır.
- Örgütlü suçlar, yasadışı uyuşturucu madde kullanımı ile üretimi ve ticareti, yolsuzluk ve kara paranın aklanmasıyla mücadele ile polis ve adli işbirliği kapasitesi güçlendirilecektir.
- Şüpheli mali muamelelerle ilgili bilgilerin toplanması, muhafaza edilmesi, işleme konulması, analiz edilmesi ve değişimi faaliyetleri hızlandırılacaktır.
- Europol'e tam üyelik için gerekli müktesebat uyumu sağlanacak ve hazırlıklar tamamlanacaktır.
- Schengen Bilgi Sistemi ve Europol'e tam katılım amacıyla kişisel verilerin korunması alanındaki AB müktesebatı benimsenecektir.
- Adalet ve içişleri alanında Avrupa Birliği mevzuatı ve uygulamaları hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme programları hazırlanacaktır.
- Mülteciler için mevcut konaklama tesisleri ve sosyal destek mekanizmaları geliştirilecektir.
- İltica konusundaki 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'ne konulan coğrafi çekincenin kaldırılması, Türkiye'ye doğudan bir mülteci akımını teşvik etmeyecek şekilde, gerekli mevzuat ve altyapı değişikliklerinin gerçekleştirilmesine ve AB ülkelerinin külfet paylaşımı konusunda gerekli hassasiyeti göstermelerine bağlı olarak değerlendirilecektir.

25. Gümrük Birliği

Bu alanda mevzuat uyumu açısından en üst seviyeye ulaşılmıştır. Gelişmeler izlenmekte ve yeni mevzuat oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

Gümrük idarelerinin modernizasyonu ve otomasyonu çalışmaları ise sürdürülmektedir.

26. Dış İlişkiler

AB ticaret politikasına uyum çalışmaları devam etmektedir. Bu çerçevede, 13 ülke ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmıştır. AB'nin tercihli rejimleri paralelinde Mısır, Filistin, Ürdün, Fas ve Tunus ile STA imzalanmasına yönelik müzakereler sürdürülmekte olup, önümüzdeki dönemde Hırvatistan, Malta, Cezayir, Meksika, Güney Afrika ile de müzakerelerin başlatılmasına

yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Topluluk otonom rejimlerine uyum sağlanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

27. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası

AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikasına Uyum süreci bakımından dikkate alınmasında yarar olan husus, bu alanda ortak tutumların oluşturulmasına katkıda bulunma imkanının aday ülkelerden esirgendiği, buna karşın diğer adaylara kıyasla Türkiye'nin global ve bölgesel politikalar içinde özel yerinin AB için de yol gösterici olabileceği; dolayısıyla önem verdiğimiz hususları dikkate almayan ortak tutumlara katılmaktan, tam üyeliğimizin gerçekleşmesi aşamasına değin doğal olarak imtina edilebileceğidir. Bununla birlikte, ortak tutumlara uyumun ilke olarak benimsenmesi ve istisnaların ancak ülkemizin çıkarlarını yakından ilgilendiren durumlara indirgenmesi yönündeki gayretlerimizin sürdürüleceği de tabiidir. Nitekim Türkiye, Aralık 1999 Helsinki Zirvesi'nden Aralık 2000 tarihine kadar geçen bir yıllık süre zarfında adaylara katılım çağrısında bulunan yaklaşık 530 AB ortak girişimine taraf olmuştur.

28. Mali Kontrol

1050 sayılı Genel Muhasebe Kanununun bugünün ihtiyaçlarına cevap vermemesi ve uygulama kapsamının dar olması sonucunda, yeni bir çerçeve düzenleme yapılması kaçınılmaz görülmektedir.

Bu düzenleme, kamusal hizmetlerin üretilmesi sürecinde etkinliğin ve verimliliğin artırılabilmesi, makro disiplinin sağlanması ve AB normlarına uyum sağlanması açısından da önem taşımaktadır.

Bu kapsamda:

- Kamuda muhasebe birliği ilkesi kanuna dahil edilmeli,
- Bütçenin uygulanmasında, cezai sorumluluklar, uygulama prosedürüne dahil olan tüm yetkilileri kapsar hale getirilmeli,
- Bütçe sadeleştirilmeli, bütçe ile ilgisi olmayan hükümler mümkün olduğunca ayıklanmalıdır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu satın alım ve yapım işlerinde gerekli olan rekabetin ve etkinliğin tesis edilmesi amacıyla değiştirilmeli ve kapsamı kamu gücünü kullanan bütün kurumlara uygulanacak şekilde geliştirilmelidir (özellikli olan mal ve hizmetler ile kamusal kuruluşlar hariç olmak üzere).

Mali kontrol sisteminin etkin bir şekilde çalışması için yapılması gereken temel düzenleme, çok dağınık olan mevzuatın öncelikle bir çerçeve kanunla birleştirilmesi ve sayıları 129'u bulan denetim kurumları arasında koordinasyonu artırarak etkinleştirilmelerine yönelik gerekli düzenlemelerin yapılmasıdır.

Parlamento adına denetim yapan Sayıştay'ın etkinliği, kurumun denetim alanında yapılacak yeni düzenlemeler ve Parlamento dahilinde Sadece Sayıştay raporlarını görüşmekle sorumlu bir komisyonun ihdas edilmesi yoluyla artırılacaktır.

Müktesebatın Uygulanmasına Yönelik İdari Kapasite

Bu bölümde Türk Mevzuatının AB Müktesebatına Uyumu için Türk mevzuatında yapılması gerekli değişiklik ve yeniliklerin uygulamaya geçirilmesi için gerekli idari kapasite değişikliklerinin genel bir değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Reformların Mali Açıdan Global Deđerlendirilmesi

Bu bölümde Ulusal Programın hayata geçirilmesi için gerekli reformların gerektirdiği kaynak ihtiyacı ve bunun için AB tarafından sağlanması beklenen mali yardım tespit edilmeye çalışılmaktadır.